

Sygn. akt I C 1187/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku I Wydział Cywilny

w składzie :

Przewodniczący : SSR del. Michał Jank

Protokolant : staż. Natalia Szczesik

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2018 r. w Gdańsku, na rozprawie

sprawy z powództwa **M. W.**

przeciwko **Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G.**

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę

I. nakazuje pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G., aby w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia skierowała do powoda M. W. pismo sporządzone czcionką kroju Century Schoolbook rozmiar 18 pkt w kolorze niebieskim o następującej treści: „ Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) przeprasza Pana M. W. za naruszenie jego dóbr osobistych, poprzez kierowanie do niego pism, w których używała wobec niego słów o pasożytniczym żerowaniu i pasożytniczym korzystaniu z lokalu mieszkalnego”;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 500 zł (pięćset złotych) tytułem zadośćuczynienia;

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. znosi wzajemnie koszty postępowania.

UZASADNIENIE

Powód M. W. wniósł pozew przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. domagając się zobowiązania pozwanej do przeproszenia powoda w drodze pisma skierowanego do powoda na adres zamieszkania w formie pisemnej o następującej treści:

„ Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) przeprasza M. W. za naruszenie jego dóbr osobistych poprzez kierowanie pism, w których używał wobec niego sformułowań powszechnie uważanych za obraźliwe” oraz zasądzenia kwoty 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, a także zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, iż jest mieszkańcem jednego z lokali przy ulicy (...) w G. należących do Spółdzielni Mieszkaniowej (...). W 2008 roku strony popadły w konflikt, którego przyczyną było kwestionowanie przez powoda zasadności podwyższania przez pozwaną opłat za ciepło. Pozwana zaczęła względem powoda kierować pisma, w których obrażała oraz zastraszala powoda. Pozwana groziła powiadomieniem organów ścigania oraz stwierdziła, iż pasożytniczy sposób korzystania zarówno z mieszkania, jak i garażu przyczynia się do dewastacji eksploatowanych zasobów. Kwestia rozliczania ciepła była rozstrzygana w sprawach sądowych, w których Sąd przyznał rację powodowi. Pozwana naruszyła godność osobistą oraz dobre imię powoda.

W toku procesu powód jako podstawę faktyczną pozwu wskazał pisma pozwanej z: 2 kwietnia 2014 r., 25 listopada 2014 r., 31 sierpnia 2016 r. i z 11 stycznia 2018 r.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu podniosła zarzut przedawnienia co do roszczenia powoda dotyczącego zapłaty tytułem zadośćuczynienia kwoty 5.000 zł. Pozwana podniosła, iż zaprzecza, aby wskazane w pozwie pisma pozwanej były prezentowane osobom trzecim. Zarząd i Rada Nadzorcza Spółdzielni działały w obronie uzasadnionego interesu spółdzielni i jej członków, co wyłącza bezprawność naruszenia dóbr osobistych. Pozwana mogła i powinna w pismach kierowanych do powoda przypominać o ciąży na nim obowiązku uiszczania opłat za mieszkanie. Używając sformułowania „pasożytniczy sposób korzystania”, „pasożytnicze żerowanie” pozwana miała na myśli wyłącznie nieuczestniczenie przez powoda w utrzymywaniu nieruchomości zarządzanych przez pozwaną.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. W. przysługuje spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...).

okoliczno śc bezsporna

M. W. od lat pozostaje w sporze ze Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w G.. Pomiędzy Spółdzielnią Mieszkaniową (...) w G. jako powodem a M. W. jako pozwanym toczą się sprawy o zapłatę.

okoliczno śc bezsporna

M. W. ponosi na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) opłaty jakie uważa za stosowne. Nie zgadza się z częścią opłat naliczanych przez Spółdzielnię Mieszkaniową (...).

dow ód: zeznania powoda k. 100

Wyrokiem z dnia 24.07.2008 r. Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku w sprawie z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. przeciwko M. W., N. W. o zapłatę oddalił powództwo. Apelacja od powyższego wyroku została oddalona.

dow ód: wyrok Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 23.01.2009 r. w sprawie III Ca 1298/08 k. 52

W piśmie z dnia 2.04.2014 r. skierowanym do M. W. Spółdzielnia Mieszkaniowa: (...) w G. stwierdziła, że:

- „M. W. od wielu lat uniemożliwia współpracę ze Spółdzielnią w zakresie właściwej eksploatacji mieszkania i garażu. Jego pasożytniczy sposób korzystania zarówno z mieszkania, jak i garażu przyczynia się do dewastacji eksploatowanych zasobów. Znaczny wpływ na stan techniczny przedmiotowych lokali ma wykonanie prac w zajmowanych pomieszczeniach – niezgodnych z dokumentacją techniczną budynku. W tej sytuacji wyłączna winę za biodewastację mieszkania i garażu ponosi M. W.”.

- „Zarzut dotyczący prawidłowości pracy węzła cieplnego jest zupełnie niezasadny i nie potwierdzony żadną opinią. Bezpodstawne zarzuty M. W. po raz kolejny potwierdzają, że jest osobą zupełnie niekompetentną”

- „Natomiast jego pasożytniczy sposób korzystania z lokalu mieszkalnego i garażu powoduje ponoszenie całości kosztów przez pozostałych współmieszkańców tej nieruchomości”.

dow ód: pismo Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 2.04.2014 r. k. 14

W piśmie z dnia 25.11.2014 r. skierowanym do M. W. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. wskazała, iż „Pan po prostu unika pokrywania kosztów eksploatacji swojego mieszkania narażając innych współmieszkańców tej nieruchomości

na pokrywanie całości niezbędnych kosztów eksploatacji. Dotychczasowe sprzeciwy w uczestniczeniu w kosztach eksploatacji są zdaniem Rady nieuzasadnione”.

dowód: pismo Rady Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. skierowane do M. W. z dnia 25.11.2014 r. k. 13

Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. w piśmie skierowanym do M. W. z dnia 31.08.2016 r. wskazała, iż „M. W. w dalszym ciągu nie uiszcza opłat eksploatacyjnych za lokale posiadane w zasobach Spółdzielni, co oznacza, że koszty ich eksploatacji muszą pokrywać inni mieszkańcy (co jest pasożytniczym żerowaniem) i nie wywiązywaniem się z obowiązków wobec Spółdzielni”.

dowód: pismo Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 31.08.2016 r. k. 15

Nieprawomocnym wyrokiem z dnia 22.09.2016 r. w sprawie I C 761/12 Sąd Rejonowy Gdańsk-Południe w Gdańsku zasądził solidarnie od M. W. i N. W. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. kwotę 4.625,15 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie i kosztami procesu.

dowód: wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z dnia 22.09.2016 r. w sprawie I C 761/12 k. 147

Wyrokiem z dnia 19.01.2017 r. wydanym w sprawie XVI Ca 754/16 z powództwa Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. przeciwko M. W., N. W. Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku z 5 sierpnia 2015 r. zasądającego należność od N. W. i M. W. i oddalił powództwo.

dowód: wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 19.01.2017 r. wydany w sprawie XVI Ca 754/16 z uzasadnieniem k. 35-38

M. W. pismem z dnia 17.10.2017 r. wezwał Spółdzielnię Mieszkaniową (...) w G. do zapłaty na jego rzecz kwoty 5.000 zł oraz skierowania do niego pisma zawierającego oświadczenie o przeproszeniu go za naruszenie jego dóbr osobistych.

dowód: wezwanie do zapłaty z dnia 17.10.2017 r. k. 16

W piśmie z dnia 11.01.2018 r. Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w G. podała, iż „M. W. celowo nie uczestniczy w pokrywaniu od lat kosztów związanych z eksploatacją zasobów mieszkaniowych bezpośrednio narażając pozostałych mieszkańców na dodatkowe opłaty z tytułu eksploatacji”.

dowód: pismo Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w G. z dnia 11.01.2018 r. k. 81/

Treść powyższych pism znana była wyłącznie zarządowi i pracownikom sporządzającym te pisma.

dowód: zeznania prezesa zarządu pozwanego – k. 99-100

Powód czuje się pokrzywdzony i obrażony użytymi w powyższych pismach sformułowaniami, uważa, że naruszyły one jego dobra osobiste.

dowód: zeznania powoda – k. 98-100

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił mając na względzie okoliczności bezsporne oraz w oparciu o dowody z dokumentów.

Zeznaniom powoda oraz prezesa pozwanej Sąd dał wiarę w zakresie, w którym znajdują potwierdzenie w zgromadzonych w sprawie dokumentach. Sąd miał na względzie, iż każda ze stron przedstawiała swoje stanowisko procesowe. Sąd nie dał wiary zeznaniom powoda, jakoby o treści pism kierowanych do niego wiedzieli wszyscy pracownicy spółdzielni, a także osoby postronne. Powód okoliczności tej nie wykazał zgodnie z art. 6 kc., natomiast z zeznań prezesa zarządu pozwanej Spółdzielni wynikało, że jedynie ograniczony krąg osób wiedział o treści tych pism.

Sąd uznał za wiarygodne zgromadzone w sprawie dokumenty nie znajdując podstaw do kwestionowania ich wiarygodności, a których autentyczność nie była także kwestionowana przez strony.

Sąd oddalił wnioski o przeprowadzenie dowodu z pozwów w sprawie I C 2383/13 i IC 761/12 oraz z kartoteki finansowej powoda jako nie mające znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Nadto ze zgromadzonych dokumentów wynikało niespornie, że strony pozostają w wielu sporach sądowych na tle uiszczania należności przez pozwanego. Przedstawianie kolejnych dokumentów z akt spraw sądowych celem ustalenia tej okoliczności nie było więc konieczne. Nadto w przedmiotowej sprawie Sąd nie badał, czy faktycznie powód jest dłużnikiem pozwanego, a jeżeli tak to w jakim zakresie. Dowód z kartoteki finansowej powoda był więc zbędny do rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie Sądu powództwo zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Zgodnie z art. 24§1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Odwrócony ciężar dowodu, obciążający stronę pozwaną, o którym mowa w art. 24 § 1 zd. 1 k.c. dotyczy jedynie braku bezprawności działania. Natomiast samo naruszenie, zgodnie z art. 6 k.c. w zw. art. 23 k.c., ma wykazać powód (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 30 listopada 2017 r. VI ACa 1201/16, LEX nr 2457543).

Ocena, czy działanie naruszyło dobro osobiste, dokonywana jest na podstawie obiektywnego kryterium. Ocena, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego, nie jest dokonywana według miary indywidualnej wrażliwości osoby zainteresowanej (tak SN w wyroku z 4.04.2001 r., III CKN 323/00, Legalis). Sąd powinien rozważyć, czy typowa, przeciętna osoba na miejscu pokrzywdzonego uznałaby określone działanie za naruszenie dobra osobistego oraz czy w odczuciu społecznym określone zachowanie zakwalifikowane może być jako naruszające dobra osobiste (stanowisko to uznać można za utrwalone w orzecznictwie; zobacz wyrok SN z 25.04.1989 r., I CR 143/89, OSP 1990, Nr 9, poz. 330; wyrok SN z 11.03.1997 r., III CKN 33/97, OSN 1997, Nr 6-7, poz. 93; uzasadnieniu wyrok SN z 26.10.2001 r., V CKN 195/01, Legalis; uzasadnieniu wyroku SN z 23.05.2002 r., IV CKN 1076/00, OSN 2003, Nr 9, poz. 121; wyrok SN z 5.04.2002 r., II CKN 953/00, Legalis; wyrok SN z 22.01.2014 r., III CSK 123/13, Biul. SN 2014, Nr 6).

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż podniesiony przez stronę pozwaną zarzut przedawnienia był bezzasadny.

Przedawnieniu ulegają tylko roszczenia majątkowe, czyli takie, które realizują interes majątkowy (ekonomiczny) uprawnionego, są częścią jego majątku (por. Piotr Zakrzewski, Komentarz do art.117 Kodeksu cywilnego, Lex). Z ustawowego określenia przedmiotu przedawnienia wynika w sposób oczywisty, że nie ulegają mu roszczenia niemajątkowe. Utrzymanie wyłączenia roszczeń niemajątkowych spod reżimu przedawnienia jest oceniane pozytywnie. Przede wszystkim, jak się podkreśla, wzmacnia ochronę dóbr osobistych, gdyż roszczenia służące jej realizacji mają oczywiście charakter niemajątkowy (por. Komentarz do art.117 Kodeksu cywilnego, Małgorzata Pyziak-Szafnicka, Lex). Zatem przedawnieniu nie uległy roszczenia powoda wynikające z naruszenia jego dóbr osobistych jako realizujące interes niemajątkowy, w tym roszczenie nakazanie przeproszenia. Odnośnie zaś żądania zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze, że pozew wniesiono w dniu 24 listopada 2017 r., nie było więc przedawnione żądanie zapłaty zadośćuczynienia w związku z pismami wysłanymi po 24 listopada 2014 r. W sprawie znajdzie bowiem zastosowania art. 442(1) kc. odnoszący się do przedawnienia roszczeń mających swe źródła w czynie niedozwolonym.

W ocenie Sądu powód wykazał, iż pozwana dopuściła się naruszenia jego dóbr osobistych w pismach z dnia 2.04.2014 r. oraz z dnia 31.08.2016 r., w których pozwana wskazała na „pasożytniczy sposób korzystania zarówno z mieszkania, jak i garażu” przez powoda oraz iż powód „w dalszym ciągu nie uiszcza opłat eksploatacyjnych za lokale posiadane w zasobach Spółdzielni, co oznacza, że koszty ich eksploatacji muszą pokrywać inni mieszkańcy (co jest pasożytniczym żerowaniem)”. Stwierdzenia o pasożytniczym żerowaniu i pasożytniczym korzystaniu z

mieszkania i garażu obiektywnie naruszają dobra osobiste powoda, w tym godność osobistą i dobre imię. Są to określenia jednoznacznie negatywne, z których wynika, iż powód korzysta z mieszkania i garażu na cudzy koszt. Takie sformułowania nie powinny się znaleźć w pismach kierowanych przez Spółdzielnię do osoby posiadającej spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, nawet jeśli w ocenie Spółdzielni powód nie ponosi opłat za mieszkanie. Należy podkreślić, iż strony pozostają w sporze co do tego czy powód zalega z płatnościami na rzecz pozwanej. W procesach między stronami zapadały różne wyroki, w tym oddalające powództwo Spółdzielni wobec powoda o zapłatę. Pisma kierowane przez Spółdzielnię (...) z wyżej zawartymi sformułowaniami były wysyłane do powoda także po wydaniu prawomocnego wyroku oddalającego powództwo Spółdzielni o zapłatę. W dniu 22.09.2016 roku zapadł wprawdzie wyrok zasądający od powoda na rzecz pozwanej pewną kwotę, lecz wyrok ten nie jest prawomocny.

Argumentacja pozwanego, że działała ona w celu ochrony uzasadnionego społecznego interesu oraz że wypowiedź nie odnosiła się do osoby powoda a sposobu jego postępowania nie jest zdaniem Sądu uzasadniona. Interes społeczny pozwana mogła realizować winny sposób tj. poprzez kierowanie sporów na drogę sądową. Nie było konieczne ani potrzebne formułowanie zwrotów o „pasożytniczym żerowaniu” dla osiągnięcia celu, jakim miałyby być wyegzekwowanie od powoda realizacji obowiązków względem Spółdzielni. Dobra osobiste naruszać może nie tylko ocena samej osoby, ale i ocena jej postępowania, skoro to właśnie sposób postępowania danej osoby określa osobę jako podmiot, któremu przysługuje ochrona dóbr osobistych. Nadto jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 19.10.1989 r., II CR 419/89 działanie organów administracji państwowej podjęte w ramach obowiązującego porządku prawnego może być uznane za bezprawne w razie umyślnej zniewagi. Pogląd ten odnieść można również do pozwanej Spółdzielni realizującej swe zadania wobec wszystkich swoich członków. Jako umyślną zniewagę potraktować można pisma, w których określa się sposób działania powoda jako pasożytnicze żerowanie.

Z kolei sformułowanie zawarte w piśmie z dnia 25.11.2014 r. i z dnia 11.01.2018 r., iż powód unika pokrywania kosztów eksploatacji swojego mieszkania narażając innych współmieszkańców na pokrywanie całości niezbędnych kosztów eksploatacji oraz celowo nie uczestniczy w pokrywaniu (od lat) kosztów związanych z eksploatacją zasobów mieszkaniowych bezpośrednio narażając pozostałych mieszkańców na dodatkowe opłaty z tytułu eksploatacji nie narusza dóbr osobistych powoda. Nie jest to sformułowanie obraźliwe, stanowi ono wyraz poglądu pozwanej w sporze między stronami co do ponoszenia kosztów eksploatacyjnych. Za naruszające dobra osobiste nie można także uznać sformułowania zawartego w piśmie skierowanym tylko do powoda, iż jest osobą zupełnie niekompetentną jako wyraz poglądu pozwanej wynikający z wzajemnego sporu stron. Brak podstaw do uznania, aby powyższe sformułowania zostały podane ze świadomością ich niezgodności z prawdą.

Należy zaznaczyć, iż wskazywanie na zamiar zawiadomienia organów ścigania nie stanowiło naruszenia dóbr osobistych powoda. Jak wskazuje się w orzecznictwie sądowym wszczęcie czy też kontynuowanie postępowania dyscyplinarnego lub karnego nie może samo przez się być uznane za naruszenie dóbr osobistych, chyba że wszczynający to postępowanie ma świadomość, że zarzucanego czynu oskarżony (obwiniony) nie popełnił i celowo prowadzi takie postępowanie, aby osiągnąć pozaprawny cel, który polegać może na zdyskredytowaniu osoby, przeciwko której prowadzone jest takie postępowanie (tak m.in. wyrok s.apel. w Poznaniu z 18.04.2013 r., I ACa 265/13; wyrok s. apel. w Lublinie z 20.01.2015 r., I ACa 677/14; wyrok SN z 25.01.2005 r., II PK 152/04, OSNP 2005/17/266). Wniesienie prywatnego aktu oskarżenia z zasady nie będzie mogło być uznane za bezprawne naruszenie dóbr osobistych oskarżonego. Bezprawne naruszenie dobra osobistego oskarżonego mogłoby nastąpić przede wszystkim wtedy, gdyby oskarżyciel zainicjował postępowanie karne, mając świadomość, że do popełnienia przestępstwa nie doszło (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie I ACa 265/13, LEX nr 1314843).

Ostatecznie brak dowodów, aby organy ścigania zostały zawiadomione o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez powoda przez pozwaną mającą świadomość, że do popełnienia przestępstwa nie doszło. Samo wskazywanie na możliwość zawiadomienia organów ścigania nie stanowi naruszenia dóbr osobistych powoda.

Sąd nakazał pozwanej przeproszenie powoda w piśmie skierowanym do powoda, ponieważ w tej samej formie nastąpiło naruszenie jego dóbr osobistych.

Wielkość krzywdy ma charakter indywidualny i zależy zarówno od osobistych predyspozycji poszkodowanego jak i od okoliczności w jakich doszło do naruszenia dóbr osobistych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11 lipca 2018 r. w sprawie V ACa 565/17, LEX nr 2545200).

Sąd zasądził na rzecz powoda jedynie kwotę 500 zł tytułem zadośćuczynienia mając na względzie sposób, zakres i formę w jakiej pozwana naruszyła jego dobra osobiste. Dobra osobiste powoda zostały naruszone przez pozwaną w dwóch pismach skierowanych tylko do pozwanego, przy czym co do jednego z nich uwzględnić należało podniesiony zarzut przedawnienia.. Brak jest jakiegokolwiek dowodu, aby pisma lub ich treść zostały rozpowszechnione i aby wiedzę o ich treści miały inne osoby niż sporządzające pismo i podpisujące lub aby naruszenie dóbr osobistych spowodowało jeszcze jakieś dodatkowe negatywne skutki dla powoda. Naruszenie dóbr osobistych powoda nie miało tak dotkliwego charakteru, aby zasądzić na rzecz powoda kwotę 5.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Adekwatną do krzywdy powoda jest kwota 500 zł.

Mając powyższe na względzie, Sąd na mocy art. 24§1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. orzekł jak w wyroku.

Sąd na podstawie art. 100 k.p.c. zniósł wzajemnie koszty postępowania mając na względzie, iż powództwo zostało uwzględnione jedynie częściowo.